

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

PROSPÄNKÄRI

2 2026

Kannen kuva: "Pinsettihiput".
3. palkinto LKL:n valokuvakilpailu
2025, Kullanmurut-sarja. Kuva:
Veikko Jaskari.

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

ISSN 2490-1776 (painettu)
ISSN 2490-1784 (verkkojulkaisu)

49. vuosikerta
Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Julkaisija:
Lapin Kullankaivajain Liitto ry
PL 86, 99871 Inari

Vastaava päätoimittaja:
Tytti Becker

040 4783918
tytti.becker@gmail.com

Toimituskunta:
Anurag Lehtonen
Ami Telilä
Antti Peronius
Heikki Orava

Ilmoitushinnat:
1/1 s. 312 € (2. kansi)
1/1 s. 240 €
1/2 s. 162 €
1/3 s. 108 €
1/4 s. 84 €

Graafinen suunnittelu ja taitto:
Liisa Hertell, LH Viestintä

Paino: Kirjapaino Hermes, Tampere

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 3 Vastuuttoman toimittajan palsta, Tytti Becker
4–5 Puheenjohtajan palsta, Antti Peronius
8–13 Kultaryntäykset muuttivat maailmaa,
Seppo J. Partanen
14 "Kullankaivuu Lapissa"
juttu Helsingin Sanomissa 1936
16–20 Mihin mineraaleja tarvitaan, Tytti Becker
21–22 Jukka Gröndahlin valokuvia esillä
näyttelyssä kesällä valossa
23 Kullanhuuhdonnan Pohjanmaan Mestaruuskilpailut
Kurikassa 23.–24.5.2026
24–25 Pikku juttu Päckärissä – onnenpotku Tytille,
Anurag Lehtonen
26 Zetorin sisämestaruuskilpailut 7.3.2026
27 Luodinkestävää, onko vaskooli tää, Tytti Becker
28–29 Kaivajien etanolin käytöstä, Otto Stenborg
30 Merkkipäivät
32 Veneaikataulut 2026

LKL:N HALLITUS

Puheenjohtaja:
Antti Peronius
puh: 050 436 2316
antti.peronius@gmail.com

Varapuheenjohtaja:
Ami Telilä, Lemmenjoki
puh: 050 3073 248
amitelila@gmail.com

Sihteeri:
Kai J. Rantanen, Inari
puh: 040 774 6773
mullin.mallin@gmail.com

Esko Orava, Sinettä
puh: 0400 323 433
esko.orava@suomi24.fi

Hannu Raja, Jalasto
puh: 050 365 6570
hannu.raja@netikka.fi

Jutta Vehviläinen, Rovaniemi
puh: 040 727 9309
jutta.vehvilainen@gmail.com

Tapio Soukka, Muhos
puh: 050 540 3554
soukka.tapio@gmail.com

LKL:N PANKKITILIT

Jäsenmaksutili: FI45 2177 3800 0049 77

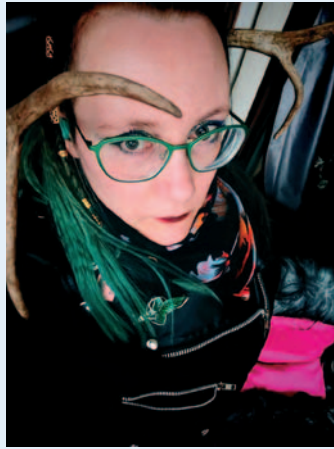
Jäsenmaksut vuodelle 2026:
– täysi-ikäiset 33,00 €
– nuorisojäsen 16,50 €
– liittymismaksu 14,00 €

Muut maksut: FI95 1201 3000 1031 83

JÄSENASIAIT

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry
PL 86, 99871 Inari
puh. 0400 836 500
s-posti: info@kullankaivajat.fi
kotisivut: www.kullankaivajat.fi

Prospäkkäri numero 1 oli minulle kerrassaan opettavainen kokemus. Lievä kaoottinen stressi vaivasi, kokemattomuuteni ei auttanut asiaa, mutta lehti saatiin kasaan. Tämän vuoden ensimmäiseen lehteen tuli myös minulta ensimmäinen (tuskinkin viimeinen) painovirhe paholainen. Minulla meni Oravat sekaisin, lehdessä luki, että **Esko Orava** oli toimituskunnassa kun kutsu oli tarkoitettu **Heikki Oravalle**. Pahoittelen ja nostan käteni pystyyn virheeni merkiksi.

Tämä tuore numero kädessäsi, joka toivottavasti on hallussasi ennen kuin pumput ovat käynnistyneet Lemmenjoella, tämä numero sisältää eri kirjoittajien juttuja, lempeää propagandaa LKL:n väreihin liittymisestä ja avausta mineraalien tarpeesta. Olemme myös toimituskunnan kanssa kokoontuneet huhtikuussa ensimmäisen kerran ja pohtineet teemoja ja päättimme loppuvuoden aikataulut lehdelle.

Numero kolme on suunniteltu ilmestyvän postilaatikoista lokakuun lopulla. Päätin että julkaistavat materiaalit pitää olla minulla numero kolmoseen viimeistään 9.10. mennessä. Numero neljä kaavailtiin painoon joulukuun

alkuun ja julkaistavat materiaalit toimitettava 18.11 viimeistään. Palaan ensi vuoden aikatauluihin sitten syksymmällä.

Nettisivujen uusiminen on käynnissä, minulla on vain harmittavan vähän visuaalista materiaalia käytettävissäni, niin lehden kuin nettisivujenkin osalta. Kuvia kaivataan, ja jos olet valmis niitä luovuttamaan käyttööni niin otan ilolla vastaan. Kevään lisääntynyt valo ja täällä lakeuksilla solisevat purot saavat innostuneen riemun rintaan. Pian päästään kohti pohjoista.

Mainittakoon myös Pohjanmaan mestaruuskilpailut, jotka pidetään täällä Kurikassa. Kilpailut järjestetään 23.–24.5. Pitkämö Canyon Campingillä. Olen paikalla kameran varressa ja tarkoitus on tuottaa niin kuvia kuin videoitaakin. Tulkaahan jutuille lukijat jos olette tapahtumassa, voidaan vaikka illalla istua terassilla kylmän juoman ja kuuman pizzan pariin! Toivottavasti nautitte tästä lehdestä ja tunnette kevään lupauksen jo vaskoolin pohjalla.

Vastuuttomin toimittajanne
TYTTI BECKER

Tämä kädessäsi oleva Prospäkkäri aloittaa LKL:n historian ensimmäisen jäsenkampanjan. Poistamme loppuvuodeksi liittymismaksun ja alennamme niiden jäsenten jäsenmaksua, jotka eivät tarvitse painettua lehteä.

Samaan aikaan pidämme huolen, että jäsenmaksulla saa yhä enemmän. Järjestämme kesällä matalan kynnyksen tilaisuuksia eli sellaisia, joihin on helppo tulla pistäytymään ilman ennakkoilmoittautumisia. Tervetuloa Täyskäteen Geologiaa ja kulttuuria -kierrokselle ja Ivaloon valokuvanäyttelyyn.

Toivon, että jäsenet löytävät tarjoamamme palvelut ja viihtyvät kesäisessä Lapissa. Haastan lisäksi jäsenistöä houkuttelemaan tuttaviaan LKL:n jäseniksi. Erityisesti toivon LKL:n palaavaksi sellaisia jäseniä, jotka ovat joskus ja jostakin syystä jäsenyydestä luopuneet.

Näillä keinoin yritämme saada jäsenmäärän laskun pysähtymään. Olen miettinyt, milloin ja miksi jäsenmäärän kasvu taittui! Mieleen tulee monia asioita muutaman vuoden takaan, mutta niistä erästä pidän erityisen merkittävänä.

Puolenkymmentä vuotta sitten **Kauko Matilainen** alias Sähklävaari lopetti noin 30 vuotta kestäneen päivystyksensä Petronellan pysäkillä. Kauko kaivoi ensin itse kultaa alueella parinkymmenen vuoden ajan ja oli jo niinä aikoina kullankaivun tärkeimpiä PR-hahmoja.

Alue siirtyi Kaukolta LKL:n hallintaan ja Kauko jatkoi päivystystään vielä kymmenisen vuotta entiseen malliin. Erona entiseen oli se, että vierailijoiden määrä kasvoi, kun LKL:n jäsenet ottivat alueen omakseen. Jäsenten mukana tulee uusia jäseniä ja homma pyöri hyvin.

Soitin Kaukolle ja kysyin, kuinka paljon hän arvelee väränneensä jäseniä näiden vuosikymmenien aikana – hetken miettimisen jälkeen kuului vastaus: satoja ja satoja...

Uskon sen! Kohdattuja ihmisiä oli tuon ajanjakson kuluessa tuhansia ja uusia jäseniä tuli sadoittain.

Mistähän me löytäisimme uuden Kaukon Petronellan pysäkillä? Vaatimukset ovat kovat: reiluus, ymmärrys, jämäptiys, hyvähermoisuus ja aito ystävällisyys. Itsekin herkuttelin ajatuksella, että asuisin osan kesästä asuntovaunussa ja kohtaisin LKL:n jäseniä ja jäseneksi aikovia, mutta ymmärsin sitten realiteetit, en täytä kriteerejä. Ehkä joskus vähän myöhemmin?

Jos Sinulla tuli samanlainen kaiverrus ohjata aloittelevia kullankaivajia ja tulevia jäseniä Petronellan pysäkillä, niin ota yhteyttä LKL:n hallituksen jäseniin. Emme edellytä mitään jos kohta emme lupaakaan paljon, mutta jos ajatus tuntuu hyvältä, niin miksipä emme kokeilisi?

Nopeasti lähestyvä kesä pyörii mielessäni muutenkin: Tiedän jo nyt, että moni konekaivulupa jää kesäksi tulematta ja ainutlaatuinen kesä menee ainakin osittain hukkaan. Näin käy melko varmasti itsellenikin.

Kaivosviranomaisen lupamaailmassa pyörii siirto- ja jatkoaikapuoli oikein hyvin. Isot koneluvat ovat luvittajalle vaativia valitusherkytyksessään ja niihin pitääkin panostaa. Ymmärrän ja hyväksyn tämän.

Pidän viime kuukausina tulleita Tukesin lupia hyvin kirjoitettuna ja päätöksiä jämäptisti perusteltuina. Ajattelen, että ne on tehty Hallinto-oikeuden kestäviksi.

Erityisen ilahtunut olin, kuinka hyvin viranomaiset sekä kaivos- että ympäristöpuolella ovat aukikirjoittaneet talven mittaan esille tulleen raakkukysymyksen. Molemmat viranomaiset ovat hylänneet Saamelaiskäräjien valituksen, jossa vaaditaan kaiken kullankaivun lopettamista, kunnes raakkuasia on perusteellisesti tutkittu.

Ivalojoen vesistöalueeltahan tiedotettiin löytyneen ensimmäinen raakkupopulaatio. Naapurivesistöissä eri Lutolla ja Kemijoen

vesistössähän niitä on runsaasti, mutta jostakin syystä Paatsjoen vesistöissä, mihin Ivalojokin kuuluu, niitä ei ole.

Minäkin toivon raakkuasian perusteellista tutkimista. Niille voidaan kuulemma tehdä geenitesti ja jos sellainen tehtäisiin, niin uskaltaisain veikata näiden Ivalojoen valuma-alueelta löytyneiden olevan Luton raakkuja.

Sitten pitäisi ainakin yrittää tutkia, että kuka kutale ne on siirtoistuttanut löytöpaikalle. Siirtäjällä on varmaan ollut kaikenlaisia hyvien ihmisten vaikuttimia, mutta onpa siinä puuhassaan tullut rikkoneeksi aika montaa lakia.

Poliisina kuulustelisin löydöksen tehneitä Osuuskunta Lumimuutoksen Sapmi-ryhmän jäseniä, että kuinka osasittekaan kohdistaa etsintänne juuri tuohon kohtaan? Muutakin yhtä ilkeää voisin kysyä.

No eihän tuosta kenellekään mitään seuraamuksia tule, vaikka kuinka tutkittaisiin. Mutta saisimme sentään monta uutta sivua hauskojen Lapin tarinoiden kokoelmaan, sillä

viranomaisten asiakirjoista usein löytyvät ne parhaat jutut.

Olen nyt alkuvuoden aikana kirjoittanut aikamoisen määrän lupahakemuksia ja kaikenlaista liukuu mieleen satasivuisia papereita tehdessä:

Joskus mietin, että voisin saman tien kirjoittaa eri viranomaisten lausunnot siinä samalla, sillä niin ennalta arvattavia ja itseään toistavia ne ovat. Sen perään voisin kirjoittaa viranomaispäätöksen ja bonuksena kirjoittaa vielä Saamelaiskäräjien valituksen Hallinto-oikeuteen.

Ja miksei siihen perään voisi tehdä yksin tein vielä Hallinto-oikeuden päätöksenkin. Eikö olekin hauska ajatus? Vuosikausien lupa-ruletti hoituisi alle viikossa ja halvalla.

Näin levottomia ajatuksia tuli mieleen huh tikuisen Kemijärven datshallani...

ANTTI PERONIUS
LKL ry:n pj

LAPIN
KULLANKAIVAJAIN
LIITTO

*Jotta yksikään hippu
ei hukkaisi.*

ETKÖ OLE VIELÄ LKL:N JÄSEN?

Liity mukaan nyt –
ilman liittymismaksua!

Saat jäsenedut käyttöösi
heti jäsenmaksun
maksettuasi.

Ole mukana turvaamassa
kullankaivun tulevaisuutta.

JÄSENEDET

JÄSENLEHTI
PROSPÄKKÄRI

JÄSENVALTAUKSET
KÄYTÖSSÄSI

ALENNUKSIA
JA ETUJA

YHTEISÖ JA
VERKOSTO

VAIKUTTAMISTA
JA EDUNVALVONTAA

LIITY JÄSENEKSI JO TÄNÄÄN:
www.kullankaivajat.fi

*Tervetuloa osaksi
kullankaivajien
yhteisöä!*

VARSINAINEN JÄSEN VAI KANNATTAJAJÄSEN?

**MEILLÄ ON KAKSI JÄSENRYHMÄÄ:
KANNATTAJAJÄSEN JA VARSINAINEN JÄSEN.**

→ **AINOA KÄYTÄNNÖN ERO ON TÄMÄ:**
vain **varsinaisella jäsenellä**
on äänioikeus vuosikokouksessa.

Muuten kaikki edut ja velvoitteet ovat täysin samat.

MITEN VARSINAISEKSI JÄSENEKSI?

Kun olet ollut jäsenenä **3 vuotta**, voit hakea
varsinaista jäsenyyttä kirjallisesti (esim. sähköpostilla).
Hakemus käsitellään seuraavassa vuosikokouksessa.

PROTiP 😊

Kirjoita vaikka kassakuitin taakse:

**“Haen LKL ry:n
varsinaista jäsenyyttä.”**

- Allekirjoitus + nimen selvennys
- Anna lappu kesätoiminnanjohtajalle

...ja byrokratian pyörät lähtevät liikkeelle!

www.kullankaivajat.fi

info@kullankaivajat.fi

0400 836 500

KULTARYNTÄYKSET muuttivat maailmaa

SEPPO J. PARTANEN

Kultaryntäykset ovat muokanneet ja murjoneet maailmaa, tehneet köyhistä rikkaita ja rikkaista köyhiä, synnyttäneet, kasvattaneet, tuhonneet, vaikuttaneet monella tavalla maiden ja mannerten elämään. Miljoonat ihmiset eri puolilta maailma ryntäsivät Brasilian, Kalifornian, Kanadan, Alaskan, Australian ja Uuden Seelannin kultakentille 1700- ja 1800-luvuilla. Tieto uusista kulturalöydöistä levisi nopeasti merimiesten keskuudessa ja moni laiva jäi satamaan miesten lähtiessä luvatta kohti kultaunelmiaan.

Merimiesten vaikutus Suomen kultahistorian syntyyn oli keskeinen. Heille maailma oli pienempi kuin tavallisilla työhön ja pellolle tullaavilla. Björkman, Ervast, Lepistö, Grönholm ja monet muut merimiehet toivat kultakuumeen 1868 Suomeen haettuaan oppinsa maailmalta, eniten Eldoradosta.

Valtavaa ryntäystä Lapin kultapuroille ei syntynyt monestakaan syystä. Lailla kullankaivuoikeus annettiin vain Suomen ja Venäjän miehille. Enimmillään Ivalojoella kirjattiin noin 500 kaivajaa valtauksilla työntekijöinä vuonna 1871, ja muutama sata miestä etsi työtä tai kultaa jokilaaksosta. Venäläisten kullansijöiden määrä jäi sekin pieneksi, sillä autonomisen Suomen viranomaiset estivät venäläisten valtausyritykset byrokraattisilla lain tulkinnoillaan.

Venäjän keisarin allekirjoittama asetus kullansijöistä Lapinmaassa astui voimaan huhutakuun alussa 1870. Laki esti muiden maiden kansalaisia tulemasta Ivalojoelle, joten väkimäärä kultajokien rannoilla jäi lähes olemattomaksi verrattuna maailman suuriin kultaryntäyksiin, joilla kirjattiin satojatuhansia onnensa etsijöitä. Tehdaspiirin eli valtauksen koko Ivalojoella oli yllättävän suuri, enimmillään pituus 1000 ja leveys 150 syltä eli 1780 x 267 metriä. Kullankaivua valvottiin tiukoin ja byrokraattisin säännöin, jotka oli peritty venäläisestä käytännöstä. Tätä perintöä vaalittiin pitkään, ja ehkäpä jäänteitä siitä on vieläkin jäljellä.

Tietön ja erämainen Lappi säästyivät siltä tuholta ja muutokselta, jonka muu maailma koki kultaryntäyksen kourissa. Tieto uudesta kulturalöydöstä kiiri nopeasti maasta ja mantereelta toiseen. Tämä sai aikaan valtavan kansainvälisen, joka muutti maailman väestörakennetta 1800-luvun puolivälistä seuraavan vuosisadan alkuun asti.

Kultaryntäykset synnyttivät ja kasvattivat kaupunkeja, loivat tarpeen kauppoille, pankeille, majoitukselle, ravintoloille, kuljetuksille, ilotaloille ja paljon muulle. Kalifornian väkiluku kasvoi moninkertaiseksi, niin kävi myös Australiassa ja Uudessa Seelannissa. Monet suurkaupungit, kuten San Francisco, Melbourne ja Johannesburg syntyivät tai kasvoivat räjähdysmäisesti kultaryntäysten seurauksena.

Johannesburgia ei ollut olemassa ennen vuoden 1886 kulta löytöä, kymmenessä vuodessa siitä tuli Etelä-Afrikan suurin kaupunki.

Kullankaivu synnytti muun muassa nämä kaupungit:

Kalifornia 1848–1855: Coloma, Auburn, Sutter Creek, Nevada City, Placerville

Australia 1850-luku: Ballarat, Bendigo, Bathurst, Kalgoortie (1890)

Uusi Seelanti 1860-luku: Dunedin, Queenstown, Hokitika, Thames

Kanada 1896–1899: Dawson City, Whitehorse

Etelä-Afrikka 1886: Johannesburg

Kalifornian Eldorado

Koko maailmaa ravistellut ensimmäinen kultaryntäys suuntautui Kalifornian Sierra Nevadaan ja Eldoradoon 1840-luvun lopulla. Sveitsiläinen **John August Sutter** oli luonut oman

valtakuntansa New Helvetia Meksikon hallinnassa olevaan Kaliforniaan. Äkkiä kaikki muutui. Sutterin liikekumppani **Marshall** ryhtyi rakentamaan vesivoimalla toimivaa sahaa American-joelle, Coloma-intiaaneille kuuluvalle maalle. Hän poimi 24. päivänä tammikuuta 1848 vesikanavasta herneen muotoisen kulta-hipun. Vedessä oli toisenkin hippu, seuraavana päivänä kultaa löytyi lisää.

Sutter yritti saada työväkensä vaikenemaan kulta löydöstä. Uutinen kiiri 14. maaliskuuta San Franciscon California-lehteen. Pikku-uutinen päättyi löytöä vähättelevään lauseeseen ”kultaa on löydetty lähes joka osasta maata”. 800 asukkaan San Franciscossa, jonka nimi tuolloin oli Yerba Buena, uutinen ei herättänyt juuri mitään huomiota. Mormonikauppias **Sam Brannan** juoksi toukokuun 15. päivänä 1948 halki kaupungin huutaen riemusta ja kantaen kädessään kultapulloa. Tästä alkoi kultaryntäys.

Vuoden 1848 lopulla paikalle saapui 5 000 kullanetsijää, seuraavana vuonna heitä oli

Kultajoki Eldoradossa.

40 000 ja vuonna 1852 jo 1 000 000. Sutter yritti pitää kiinni omaisuudestaan, ja hänen työmiehensä karkasivat kultakentille. Kultaryntäys tuhosi viljelykset, hävitti karjan ja koko omaisuuden. Näin tulokkaat työnsivät edeltään entisen, joka sekään ei syntynyt aiempien asukkaiden oikeuksia kunnioittaen. Tilanteen sekavuutta lisäsi sota Meksikoa vastaan.

Kapteeni Sutter muutti Pennsylvaniaan ja yritti elämänsä loppuun saakka saada takaisin omaisuuttaan. Hän kuoli köyhänä vuonna 1880.

Kalifornian väkiluku nelinkertaistui kahdessa vuodessa. Laivoja jäi tyhjilleen San Franciscon satamiin miehistön rynnätessä kultakentille. Kultaryntäys aaltoili alueelta toiselle löytöjen houkuttelemana, mukaan tulivat kauppiat, ilotytöt ja monenlaiset huijarit. Helposi kaivettava irtokulta oli muutamassa vuodessa löytänyt omistajansa, ja ryntäys alkoi laimentua. Kehitettiin uusia koneellisia kaivumenetelmiä; uivia ruoppaajia, voimakkaita vesitykkeitä, joilla hajotettiin vuoria. Liete ja roskat saastuttivat joet aiheuttaen tulvia, ja hydraulinen huuhdonta kiellettiin 1880-luvulla.

Kullankaivajat laativat alussa itse säännöt, koska lainsäädäntöä ei ollut. Yksittäisen valtauksen koko oli yleensä 10–30 metriä joen rantaan. Kaivaminen keskittyi joen uomaan ja rantapenkereelle. Säännöt vaihtelivat eri alueilla ja ”leireillä”. Valtauksella eli ”claimilla” piti työskennellä koko ajan, muuten sen sai kuka tahansa ottaa käyttöön. Pieni valtaus mahdollisti sen, että vuosina 1848–1855 jokien ja purojen varsilla kultaunelmiaan toteutti noin 300 000 miestä.

Kalifornia liittyi Yhdysvaltoihin 9. syyskuuta 1850 ja siitä tuli unionin 35. osavaltio. Ensimmäinen kaivoslaki tuli voimaan ja siinä määrättiin vain ulkomaalaisille kaivajille 20 dollarin kuukausivero, jolla erityisesti yritettiin rajoittaa kiinalaisten kaivajien määrään. Laki kumottiin seuraavana vuonna. Liittovaltion ensimmäinen kaivoslaki tuli voimaan vuonna 1872. Siinä valtauksen pituus kaivostoimintaan oli enintään 457 metriä malmijuonen suun-

taisesti ja leveys 91 metriä molemmin puolin joen keskiviivaa. Irtomaan Placer-valtauksen koko ei saanut ylittää 20 hehtaaria kaivajalta ja ryhmävaltaus enimmillään 160 hehtaaria.

Kullankaivu muutti Australian historian

Australian kultaryntäys 1851 oli väkimäärältään suurempi kuin Kalifornian, sillä enimmillään puoli miljoonaa tavoitteli onneaan kultakentillä. Maan väkiluku lähes kolminkertaistui, tungos sai aikaan kapinoita Victorian ja Uuden Etelä-Walesin kulta-alueilla. Väen paljouden teki mahdolliseksi pieni valtausalue, joka aiheutti paljon kaivajien keskinäisiä riitoja ja väkivaltaa.

Kahtena ensimmäisenä vuonna yleisin valtauskoko oli 2,4 x 2,4 metriä yhdelle henkilölle ja ryhmälle 2,4 x 7,3 metriä. Jos työtä ei tehty 24 arkipäivän aikana, sai kuka tahansa ottaa valtauksen käyttöönsä. Yksi syy työmaiden pienuuteen oli se, että hallinto halusi maksimoida lupamaksujen tuoton.

Tästä oli seurauksena Eurekan kapina. Kullankaivajat ja kaivostyöläiset aloittivat aseellisen vastarinnan siirtomaahallinnon sotilaita vastaan 3.12.1854 Victorian Ballaratissa. Syyinä epäileluksi koetut korkeat kaivosluvut, mielivaltainen valvonta ja epäoikeudenmukainen kohtelu, murha ja hotellin polttaminen

Eurekan kapina oli Australian kultaryntäyksen dramaattisin ja poliittisesti merkittävin tapahtuma, jossa kaivostyöläiset nousivat aseelliseen vastarintaan siirtomaahallintoa vastaan. Se oli lyhyt, mutta vaikutuksiltaan valtava kapina, joka johti demokraattisiin uudistuksiin, ja jäi Australian kansallisen identiteetin keskeiseksi symboliksi.

Marraskuun lopulla noin 10 000 kaivajaa kokoontui Bakery Hillille vanhojen uskollisuutta Eurekan lipulla, etelän ristin symbolille. Aamuyöllä 3. joulukuuta hallituksen joukot hyökkäsivät kullankaivajien leiriin, 22 kaivajaa kuoli ja sotilaita kaatui viisi. Taistelu sai aikaan uudistuksen lainsäädännössä ja aloitti Australian demokratian. Lupajärjestelmä uudistettiin, kai-

Kapinalippu Lemmenjoella 2017.

vajat saivat äänioikeuden, kapinan johtaja **Peter Lalor** valittiin parlamenttiin. Kullankaivun kallis kuukausilisenssi korvattiin edullisemmalla vuosimaksulla. Valtauksen kokoa suurennettiin; pintakaivuu yhdelle miehelle oli neliö 6–10 m² ja syväkaivuu satoja neliömetrejä, jotta raskaat koneet ja laitteet mahtuvat työmaa-alueelle.

Eurakan kapinan lippu jäi oikeudenmukaisuuden symboliksi koko maailman kullankaivajille, ja se on ollut liehumassa myös Suomen Lapin Lemmenjoella vuosituhanen vaihteen molemmin puolin.

Uusi Seelanti – kultaa 185 vuotta

Uusi Seelanti on Tyynen valtameren lounaisosassa sijaitseva valtio, joka koostuu kahdesta pääsaaresta – Etelä- ja Pohjoisaari – sekä lukuisista pienemmistä saarista. Australia sijaitsee noin 1 500 kilometrin päässä luoteessa. Maan pinta-ala on noin 270 000 neliökilometriä, asu-

kasluku noin 5,2 miljoonaa, ja sen pääkaupunki Wellington. Uusi Seelanti oli kauan Ison Britannian siirtomaa. Itsenäistymisprosessi alkoi 1935, kun maorit julistivat heimojensa oman päätäntävällän. Sisäisten asioiden hallinnon maa sai 1852, ja vuotta 1947 pidetään täyden itsenäisyyden ja lainsäädäntövällän alkuna.

Kultaa Uuden Seelannin jokien rannoilta löytyi monestakin paikasta 1840- ja 1850-luvuilla, mutta suurimman ryntäyksen laukaisi **Gabriel Read**, australialainen kullanetsijä, joka oli kaivanut kultaa Kaliforniassa ja Australiasa. ”Lapioin pois kaksi ja puoli jalkaa soraa, kauniin pehmeän liuskekiven näin kullan kiiltävän kuin Orionin tähdet pimeänä pakkasyönä”, hän kirjoitti kulturalöydöstä 20. toukokuuta 1861 Tuapeka-joen rannalla lähellä Lawrencea, pientä kaupunkia eteläisen saaren kaakkoisnurkassa.

Kertomus kulturalöydöstä julkaistiin Otago Witness -lehdessä 8. kesäkuuta 1861. Lähtölaukauksen ryntäykselle ampui maakuntaneuvosto, joka totesi kultaa löytyneen ”50 kilometriä pitkällä ja viisi kilometriä leveällä alueella jokaisesta kaivetusta kuopasta”.

Eteläisen saaren koillisnurkan Otagossa Lawrence Tuapeka-joella etsi kolmen vuoden kuluttua kultaa 18 000 miestä. Moni oli tullut Kalifornian ja Australian kultakentiltä uuden

Gabriel Readin kulturalöytö Gabriel's Gullyssa käynnisti Uuden Seelannin ensimmäisen suuren kultaryntäyksen. Kuvassa Gabrielin rotko kultaryntäyksen huippuaikaan vuonna 1862. Kuva: Public domain

Vaskaajat Uuden Seelannin kultaryntäyksellä.

kultalöydön houkuttelemana. Kultaryntäys synnytti Lawrencen kaupungin, joka nykyisin on muutamien satojen asukkaiden kylä. Siellä on useita menneisyydestä kertovia rakennuksia.

Ryntäyksen alkuvuosina yhden kaivajan valtauksen koko oli pieni, yleensä 12 x 12 metriä eli noin 144 neliometriä. Jokien varsilla säännöt olivat hieman erilaiset. Yksi kaivaja sai noin 30 metrin pituudelta joki uomaa. Kahdelle kaivajalle valtauksen pituus oli 24 metriä, kolmelle 36 metriä ja neljälle 48 metriä, kaikille leveys oli 12 metriä. Kaivajat olivat Uudesta Seelannista, Australiasta, Kiinasta sekä Euroopan maista; Irlannista, Skotlannista, Englannista, Italiasta, Ranskasta ja Saksasta. Lisäksi saapui myös amerikkalaisia kaivajia, kokeneita miehiä Kalifornian ja Australian kultakentiltä.

Uusi kultaryntäys Eteläsaaren länsirannikolle alkoi 1864 ja sitä kesti 3–4 vuotta. Kullansijat joutuivat täällä taistelemaan sademetsää, sateita ja vaarallisia jokia vastaan. Ryntäys muutti pienen Hokitika-kylän vilkkaaksi satamakaupungiksi. **Albert Hunt** löysi kultaa Taramakau-joelta tiheästä sademetsästä. Alkoi ryntäys ja värimäärä kasvoi lähes asumattomalla alueella muutamassa vuodessa 30 000 henkilöön. Tuhansia kiinalaisia kullansijöitä tuli kaivualueille, kun viidakko ja vähäinen kullan tulo karkotti kaivajat muualle.

Pohjoissaarelda kultaa löytyi 1860-luvun lopulla Coromandelin niemimaalta, jossa kulta oli syvällä kallioiden kvartsisuonissa. Sen löytäminen oli jo kaivostoimintaa ja vaati suuria yrityksiä ja koneita.

Uuden Seelannin kullankaivu on jatkunut nykypäivään saakka. Kullanhuhdonnan MM-kisat pidetään 26.9.–2.10. 2026 Central Otanossa.

Epu toi kultakuumeen Suomeen

Yksi etsijöistä oli raahelainen **Edvard Björkman**, joka lienee tullut Uuteen Seelantiin vuonna 1862 ja viipyi Otagon kultakentillä kuusi vuotta. Hän saattoi täällä ilmoittaa nimekseen ”**Edvard Clark**”, jota hän käytti toisena nimenään New Yorkista 22.7.1856 ostamassaan muistikirjassa. ”Epu” palasi Suomeen ja Raahen 1868, löysi merimiesten **Ervast** ja **Lepistö** kanssa Ivalojoen kullan syyskesällä 1869, oli mukana Ivalojoen kultaryntäyksessä 1870, kärsäjäi löytökavereidensa kanssa Kultalan rannan kultavaltauksista, ja jäi Lapin kultahistorian ensimmäiseksi ”elinkautiseksi” kullankaivajaksi kuten Ervastikin. Epu toi kultakuumeen Suomeen 1868, eli värikkään ja tapahtumarikkaan elämän Raahessa ja Amerikassa, ehti tutkia myös läntisen Lapin kultapitoisuutta, valoi vahvan perustan Lapin pitkälle kultahistorialle.

Maailman suuret kultaryntäykset

1. Brasilian kultaryntäys (1690-luvut – 1750-luvut), ensimmäinen suuri, globaali kultaryntäys, Minas Gerais, Brasilia, johti miljoonien ihmisten muuttoon ja teki Portugalista yhden aikansa rikkaimmista valtioista, muokkasi Brasilian väestörakennetta ja infrastruktuuria.

2. Georgian kultaryntäys, USA (1828–1830-luvut), Pohjois-Amerikan ensimmäinen suuri kultalöytö, Dahlonega, Georgia, johti Yhdysvaltain Indian Removal Act -lakiin ja traagiseen Trail of Tears -pakkosiirtoon.
3. Kalifornian kultaryntäys (1848–1855), maailman tunnetuin kultaryntäys, Sutter's Mill Sacramento-joki, yli 300 000 ihmistä tuli ympäri maailmaa, San Francisco kasvoi pikkukylästä metropoliksi, kiihdytti Yhdysvaltain lännen asuttamista ja talouskasvua.
4. Victorian kultaryntäys, Australia (1851–1860-luvut), yksi historian suurimmista ryntäyksistä, Ballarat ja Bendigo. Australian väkiluku kolminkertaistui, Melbourne nousi merkittäväksi finanssikeskukseksi, tunnettu jättimäisistä kultahipuista, kuten Holtermann Nugget, 75 kg.
5. Uuden Seelannin kultaryntäykset (1860-luku), Otago ja West Coast, toi tuhansia siirtolaisia Australiasta, Kiinasta ja Euroopasta, muutti pysyvästi Eteläsaarten talouden.
6. Witwatersrandin kultaryntäys, Etelä-Afrikka (1886–), maailman suurin kultasuoni löytyi Johannesburgin alta, johti Etelä-Afrikan urbanisaatioon ja brittiläisen imperiumin kasvaaneeseen kiinnostukseen, taustatekijä Anglo–Boer-sodille. Witwatersrandin alueelta on louhittu arviolta lähes 40–50 prosenttia kaikesta ihmiskunnan kullasta.
7. Klondiken kultaryntäys, Kanada (1896–1899), Yukon, erityisesti Dawson City, tunnettu äärimmäisistä olosuhteista: Chilkoot Pass, pakkaset, nälkä ja vaaralliset reitit, vain harvat rikastuivat, mutta ryntäys oli merkittävä kehitysvaihe Pohjois-Amerikan historiassa.

” Päivä meillä Saunamaailmassa ei unohdu. Hauskuus-takuulla! ”

**Saunamajuri
Ari Kiviniemi**

OTA YHTEYTTÄ:
Ari Kiviniemi
0500 123 500
Kaunistontie 128
Sastamala
saunamaailma@
saunamaailma.pro

KATSO LISÄÄ:
saunamaailma.pro

SAUNA.
maailma.pro

Kullankaivuu Lapissa

*Viime kesän tuotanto 3 kg kultaa. Sen raha-arvo 132,000 mk.
Kullankaivajia ajoittain 40:kin*

Suurien kultayhtiöiden lopetettua toimintansa Ivalon kulta-alueella, on yksityisten harjoittama kullankaivuu suuresti vilkastunut. Kuten tunnettua, olivat yhtiöt kieltäneet yksityisiltä työskentelyn valtauksillaan, mutta viime kesänä saivat kullansijat vapaasti koettaa onneaan koko laajalla kulta-alueella.

Toissa kesänä tehdyt kulturalöydöt ovat houkutelleet runsaasti yrittäjiä ympäri Suomen, niin että kullankaivajain lukumäärä on ajoittain noussut yli 40 mieheen. Eniten kaivajia on ollut maantien lähellä, Laanilan tienoilla, mutta esim. Sotajoella on melkein koko kesän työskennellyt parikymmentä miestä, vaikka sinne karttuu matkaa kolmisen peninkulmaa.

Eräs saksalainen lääketieteen tohtori saapui heinäkuun alussa Ivaloon. Pestattiin toistakymmentä työmiestä ja niin lähdettiin venheillä tohtorin valtaukselle Kultalan alapuolelle. Tarkoitus oli padota eräs koski ja sen kallio pohjan raoista noukkia pinseteillä kulta talteen. Kun yrittäjältä täydellisesti puuttui sekä teknillinen että kaivoskokemus, ei teh-

tävä ollut helppo. Sitä paitsi vaikeuttivat sateiset ja koleat ilmatkin työtä. Kuu-kauden päästä ei pato ollut vielääkään aivan valmis, eikä toivotun 8 kg:n asemasta saatu kuin 60 gr kultaa. Syvästi pettyneenä möi tohtori koko padon 1.500 markalla neljälle kullankaivajalle. Saksalaisen yritys oli tullut maksamaan 25.000 Smk. Padon ostajat saivat kyllä muutamassa viikossa yli 600 gr kultaa koskesta.

Syyskesällä on eräs ruotsalais-venäläinen insinööri suorittanut tutkimuksia valtauksillaan Suomujoen latvoilla. Hänen valtauksensa käsittävät laajan alan Saariselän tuntureista sekä niiltä alkavia jokia. Töissä on ollut parikymmentä miestä, suurimmaksi osaksi toispaikkakuntalaisia. Rahoitusvaikeuksien vuoksi ovat työt nyt olleet toista kuu-kautta seisauksissa, mutta kun tarvittava käyttöpääoma saadaan, jatketaan tutkimustöitä läpi talven. Kun koko valta-alue on tutkittu, aiotaan perustaa suuri kaivosyhtiö löydöksiä hyväksikäyttämään.

HELSINGIN SANOMAT 29.11.1936

Arvoisa LKL:N JÄSENI!

MEILLÄ ON TARJOTA SINULLE DIGIJÄSENYYS

Osan kulujen pienenemisen
hyödyistä saa LKL ja osan
digijäsen – kaikki pärjäävät!

Haluaisitko maksaa
jäsenyydestäsi
VÄHEMMÄN?

Luovu paperilehdestä – saat
digilehden ja kaikki muut jäsenedut.

VAIN 30 € / VUOSI

Ilmoita LKL:n sähköpostiin
tai puhelimitse – asia on sillä selvä.

ERIKOISSETU:

Jos et ole vielä maksanut
tämän vuoden jäsenmaksua,
saat jäsenyyden voimaan
samalla 30 eurolla.

Haluaisitko maksaa
jäsenyydestäsi
ENEMMÄN?

Koetko, että

- teemme hyvää työtä edunvalvonnassa?
- jäsenpalvelut ovat hintansa arvoisia?
- haluat auttaa toista jäsentä, joka ei enää pysty maksamaan jäsenyyttään?

Maksaessasi jäsenmaksua

pyöristä summa ylöspäin – meidän
järjestelmämme eivät siitä sekoja, että
rahaa tulee laskettua enemmän.

Näiden kolehtirahojen käytöstä
raportoimme erikseen!

TAI...

*Jotta yksikään
hippu ei hukkuisi.*

YHTEYSTIEDOT
info@kullankaivajat.fi
0400 836 500
www.kullankaivajat.fi

MIHIN MINERAALEJA TARVITAAN?

Osallistuin kyseiseen webinaariin perjantaina 24.4. kerätkseni tietoa tämän jutun kirjoittamiseen sekä laajentaakseni omaa käsitystäni kaivosteollisuudesta ja kansallisesta mineraalistrategiasta. Webinaari oli tunnin kestävä rymistys jonka järjesti työ- ja elinkeinoministeriö. Webinaariin oli kutsuttu kolme puhujaa. Ensimmäisenä ääneen pääsi **Jarkko Vesa**, työ- ja elinkeinoministeriöstä. Hän kertoi ajankohtaisia asioita liittyen kansalliseen mineraalistrategian toimeenpanoon. Toisena oli **Erkki Ahola** Teknologiateollisuus ry:stä, hän kertoi mihin teollisuus tarvitsee mineraaleja. Viimeisenä vuorossa oli **Hanna Leväniemi**, GTK:sta, joka avasi että mitä he tällä hetkellä mineraaleihin liittyen tutkivat. Tämä webinaari oli sarjansa ensimmäinen ja lisää on tulossa. Webinaarit ovat avoimia kaikille kiinnostuneille. Kuulijoita tällä ensimmäisellä webinaarilla oli yli sata.

Kansallinen mineraalistrategia 2040

Visio on, että Suomi on mineraalien kestävän ja vastuullisen hyödyntämisen globaali edelläkävijä, kumppani ja kehittäjä. Mineraaliklusteri kasvattaa arvonlisää resurssitehokkaasti, turvaten strategisesti tärkeiden mineraalien saatavuuden. Metalleja käytetään kaikkialla, eikä niiden tarve ole laskemassa, päinvastoin, mineraaleja tarvitaan koko ajan enemmän. Kier-

rätys helpottaa tilannetta tulevaisuudessa, mutta sen toteumassa olisi parantamisen varaa. Komissio on hyvin huolissaan kriittisten raaka-aineiden saamisesta. EU:n raaka-aine asetuksen on tarkoitus tähän havahduttaa. Vakavan asian äärellä ollaan ja toimia tarvitaan, totea Jarkko Vesa webinaarissa.

Kirjoittaja itsekin muistelee vieneensä vanhan tietokoneen ja älyluurit kierrätykseen sekä kaikista romutettavista autoista akut, alumiinit ja tietysti katalysaattorit. Kuparia kerättiin kasa halli porukalla jotta saatiin virkistyskasaa rahaa. Olin aikoinani töissä romuttamolla, siellä raasittiin tarkasti rekan rungoista metallit talteen, ja vasta muutaman auton puretuani ymmärsin kuinka paljon eri metalleja pelkästään raskaan kaluston veturissa on. Eri metallit lisääntyvät kun äly lisääntyy uusissa ajoneuvoissa sekä erilaiset dpf-laitteet käyttävät jalometalleja myös.

Strategisista hankkeista olikin jo puhetta myös tämän vuoden kultaseminaarissa ja ovat ne puhuttaneet muissakin medioissa kansaa ja lehdistöä. Itse kirjoittaja pohtii että millainen asema näillä hankkeilla ja tällä strategialla on, kun huomioimme miten kireä turvallisuuspoliittinen tilanne on Euroopassa ja miten eräs oranssitukkainen presidentti hämmentää tuota soppaa, puhumattakaan muista saman sopian äärellä. Esitänkin saman kysymyksen kuin seminaarissa kuulumme: luotammeko Venäjään, Kiinaan tai Yhdysvaltoihin näiden strategisesti tärkeiden mineraalien saatavuudessa?

Erkki Aholan esitys.

Teknologioteollisuus on viiden toimialan kokonaisuus

Miksi sitten tarvitaan lisää mineraaleja? Erkki Aholan puheenvuoro pureutui tähän aiheeseen teknologioteollisuuden näkökulmasta. Väestö kasvaa, kulutus kasvaa. BKT globaalisti kasvaa, maapallo vaurastuu, kierrätys kasvaa mutta se ei riitä kompensoimaan kasvua. Ahola viittasi tässä OECD:n Global Material resources outlook to 2060 -raporttiin. (OECD) Suomen sisämarkkina on pieni, ei riitä kierrätysmateriaaleja globaaliin tarjontaan, totesi Ahola.

Jos katsomme tarkemmin teknologioteollisuuden viiden toimialan rakennetta, jotka rakentavat suomalaisen teollisuuden perustan, hahmotamme minne me mineraaleja tarvitsemme (Aholan esitys webinarissa). Nämä viisi ovat läsnä päivittäisessä arjessamme, työssäm-

me ja yhteiskunnassamme. Elektromiikka- ja sähköteollisuus on aina taskussamme ja kodeissamme läsnä, ja useimmilla myös sormuksina tai ranteessa terveysteknologian muodossa. Sairaaloista puhumattakaan. Metallien jalostus saattaa kuulostaa kaukaiselta, mutta terästuotteet ovat ympärillämme infrastruktuurimme ytimessä. Tietotekniikan alan palvelut ja ohjelmistot nekin pyörittävät modernia maailmaamme. Itse tein töitä kone- ja metallituote-teollisuudessa, hitsailin Ponssen metsäkoneiden osia ja Sandvikille osia kaivosteollisuuteen yhden kesän ajan. Koneet ovat varmasti tuttuja kaivajille, siinä missä erilaiset kuluneuvotkin. On kaivajilla yleisesti osaamista kone- ja metalliteollisuudesta, siinä missä mineraalikin kiinnostavat tätä yhteisöä.

Huippu-urheilusta päivittäiseen aktiivisuuteen, terveysteknologiat asusteina

Minulla oli haastattelussa Suomen painonnostoliiton Youtubeen maajoukkueurheilija Siri Sytelä, joka työskentelee Ouralla algoritmikehittäjänä. Meillä oli keskustelua puettavista älylaitteista, joilla seurataan sykettä, unta, palautumista ja muuta. Huippu-urheilussa näiden laitteiden hyötykäyttö on yleistynyt nopeasti, urheilijat hyötyvät suuresti datasta, jota saavat laitteista. Onhan harjoittelun ja levon optimointi yksi avaintekijä nousujohteisessa harjoittelussa. Urheilija itse kertoi että data on ehdottoman hyvä työkalu, vaikka se ei koko totuutta kykene meistä ihmisistä kertomaan.

Olin vuosia sitten avoimen yliopiston kurssilla, jossa sivusimme bioseurantaa ja sen yleistymistä. Jo silloin oli nähtävissä merkkejä, että tämä trendi yleistyy myös ei-urheillevien ihmisten keskuudessa. Muutama vuosi tuon kurssin jälkeen iski se aktiivisuusranneke- ja älykelloboomi. Arvaatte varmaan että myös

Erkki Aholan esitys.

nuo kaikki laitteet vaativat mineraaleja itseensä. Mitä mahtaa olla lapiomiehen päivän aktiivisuuspisteet, luulen että älykäs ranneke käskisi istua penkalle tunnin välein, ettei vaan tule ylikuntoa. Sitäkään en tiedä kuinka paljon mineraaleja vanha kunnon Nokialainen vaati, mutta sen kierrättäminen on vaikeaa, niin kestävä se kuuluisa kännykkä on. Itse käytin sitä tiukassa tilanteessa vasarana, hyvin silläkin vain ne rautanaulat nassaroitsi.

Mitä mineraaleihin liittyen tällä hetkellä tutkitaan?

Tätä kysymystä avasi webinaarin viimeisessä puheenvuorossa Hanna Leväniemi GTK:sta. Hanna Leväniemi puhui aiheesta malmien näkökulmasta, kertoen miten GTK tutkii kaivannaismineraaleja sekä meneillään olevista NE-Pin tutkimuksista että menetelmistä. Suomen kallioperää on tutkittu yli sata vuotta, voisi siis ajatella että tunnemme sen jo hyvin. Metallimalmi mineraaleja voidaan saada “kovasta kivistä” kallioperästä, tokikaan kallioperän koostumuksen tutkiminen ei ole kovin helppoa. Varsinkaan mitä syvemältä tietoa halutaan. Suomessa kallioperä on kuitenkin lähes koko-

naan maapeitteiden alla. Me näemme vain pieniä paljastumia, suurin osa kalliosta on näkymättömissä.

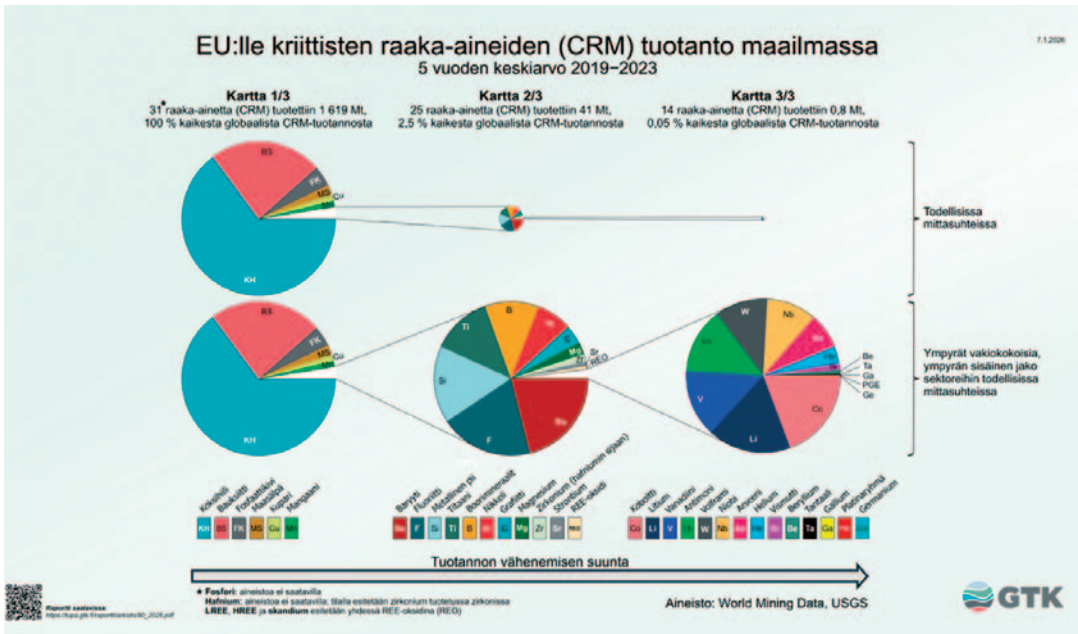
Kysymys siitä miten GTK tutkii kaivannaismineraaleja, selkeytyi neljään osa-alueeseen:

- mineraalien esiintymisen tutkiminen ja kartoitus
- syväetsinnän ja uusien tutkimusteknologioiden kehittäminen
- raaka-aineiden tuotannon ja prosessien kehittäminen sekä
- kaivannaisjätealueiden raaka-ainepotentiaalnin tutkiminen.

Hanna otti myös esiin EU:n kriittisten raaka-aineiden asetuksen ja tavoitteet asetukselle strategisten raaka-aineiden osalta vuoteen 2030 mennessä. Euroopan unionin kriittisten raaka-aineiden asetus (Critical Raw Materials Act, CRMA) astui voimaan 23.5.2024. Asetus pyrkii varmistamaan jäsenmaiden talouden ja puhtaan siirtymän kannalta kriittisten raaka-aineiden saannin. (TEM) Hanna esitteli myös käynnissä olevia NEP-tutkimuksia kuten Peräpohjan liuskejakson, Kuusamon liuskejakson sekä NW Raahe-Laatokkaa. (NEP – Near-mine

Erkki Aholan esitys.

Kuva: GTK

Exploration and Production tai yleisemmin Mineral Potential and Environmental Performance).

NEP:n tutkimusmenetelmiä ovat muun muassa olemassa olevien geotietoaineistojen kokoaminen ja uudelleentulkinta, kallioperän syvien osien kuvantaminen geofysiikan avulla, geokemiallisten aineistojen analyysit, tarvittava maastotyö näytteenottoineen sekä alueelliset geologiset ja rakenteelliset 3D-mallinnukset ja mineraalien esiintymiselle geologisia olosuhteita ennustavat mallit. Tärkeää työtä onkin GTK:ssa tehty jo yli sata vuotta.

GTK viettää juhluvuottaan – 140 vuotta maan asialla

Geologian tutkimuskeskuksen tarina alkoi vuonna 1886, kun Geologinen komissioni aloitti toimintansa. Komissionin käynnistämisen taustalla oli Venäjän keisari Aleksanteri III:n vuonna 1885 antama keisarillinen julistus geologisten tutkimusten toimittamisesta Suomessa. Komissionilla oli aluksi neljä työntekijää: tirehtööri, kaksi geologia ja yksi geodeettisen alan insinööri. Heidän tavoitteenaan oli kar-

toittaa Suomen geologiaa sekä kallioperästä löytyviä luonnonvaroja. Vaikka työtä tehtiin alun perin Venäjän keisari Aleksanteri III:n tarkoituksien saavuttamiseksi, loi se perustaa suomalaiselle teollisuudelle, infrastruktuurille ja hyvinvoinnille – ja samalla koko kansallisen geologisen osaamisen kehittymiselle.

Nykyään GTK:laiset työskentelevät monipaikkaisesti eri puolilla Suomea ja maailmaa. He jalostavat tutkimusta dataksi, malleiksi ja palveluiksi, jotka tukevat kestävästä kasvusta, kiertotaloudesta ja puhdasta siirtymästä. GTK on tunnettu muun muassa korkeatasoisista tietoaisteistaan, geofysiikan menetelmistä, energiasii- ritymätutkimuksesta sekä kaivosympäristöihin ja vedenhallintaan liittyvästä osaamisesta. GTK:laiden asiantuntemusta hyödynnetään laajasti kansainvälisissä projekteissa esimerkiksi Keski-Aasiassa ja Afrikassa. (GTK)

Rauhan ajan lapsi ei voi ymmärtää sota-aikaa

Niin minun mummoni sanoi minulle. En sitä lapsena ymmärtänyt mutta nyt minä ymmärrän. Minä olen kasvanut erilaisessa ympäristössä

ja yhteiskunnallisessa rakenteessa ja ilmapiirissä kuin mummoni oli. Meillä kasvaa nyt sukupolvi joka on tottunut älypuheliiniin, sähkö tulee pistorasiasta, vesi hanasta ja energian pitää olla uusiutuvaa ja fossiilisten polttoaineiden tilalle yritetään löytää kestävämpiä ratkaisuja. Kaivosteollisuus ei ole trendikäs, mineraalit juodaan elektrolyyttiveden mukana ja rautaa nostetaan gymillä. Tässä ajassa olemme jo tottuneet niihin asioihin joita minä vasta teini-iässä opettelin ensimmäistä kertaa käyttämään. Ja ne laitteet ovat kehittyneet, infrastruktuuri on kehittynyt, dataa siirretään jatkuvasti, dronet lentävät sotiin ja aktiivisuusranneke antaa kehuillaan päivittäisen dopamiiniannoksen.

Tuliko kaikki tämä kehitys vetenä taivaalta vai kaivettiin se mineraaleina maasta? Webinaari sai minut miettimään miten paljon tarvitsemme mineraaleja, nyt ja tulevaisuudessa. Kuvittelin mielessäni tilannetta, jossa joutuisimme säännöstelemään mineraaleihin liit-

tyviä tuotteita. Että esimerkiksi sitä älylaitetta ei voisikaan uusia aina kun se hajoaa tai kyllästyttyä. Eihän sellaista tilannetta voisi ymmärtää kokematta että miten se vaikuttaisi. Muistan asentajana ollessani, että me emme saaneet niitä leveitä, hyviä duomatic-klemmareita nikkelipulan takia. Tilalle tuli sellaisia ohkaisia klisuja, jotka olivat surkea korvike, aiheuttivat ongelmia enemmän kuin ratkoivat. Kirottiin niitä klemmareita, mutta sisäänostaja sanoi että ei voi mitään, ei tule tavaraa niin ei tule. Enpä ollut ennemmin tajunnut miten paljon yksi klemmari voisi merkitä, ennen kuin niitä ei siten enää ollutkaan.

TYTTI BECKER

Klemmarien ystävä ja
mineraalimyönteinen journalisti

LÄHTEET:

Miksi mineraaleja tarvitaan webinaarin esitykset:
Erkki Ahola, Hanna Leväniemi ja Vesa Jarkko.

Työ- ja elinkeinoministeriö TEM

Geologian tutkimuskeskus GTK

OECD:n raportti, Global Resources Materials Outlook to 2060
Valtioneuvoston julkaisuja, 2024:65

LAPIN KULLANKAIVAJAIN LIITTO

GEOLOGIAA ja KULTTUURIA

Tolosjoen rannalla

SU 12.7.2026
KLO 12.00–14.30

LKL:n jäsenvaltaus
Täyskäsi – Tolosjoen rannalla

TILAIUUS ON SUUNNATTU LKL:N JÄSENIILLE
JÄSENYTYTÄ HARKITSEVILLE. *Kevyt kahvitarjoilu!*

OHJELMASSA:

- A.** Kuinka alueella on kultaa kaivettu ja löydetty
- B.** Oman sukuni vaiheet – kuinka tämä alue on vaikuttanut sukuni kohtaloihin
- C.** Paljastan Laanilan-Hangasojan alueen kullan salaisuuden
- ☞** Lisäksi pieni retkeily Tolosjoen maisemissa

Luennoitsijana
Antti Peronius

- ★ A. ja C. ovat koosteita aiemmista yleisöluennoista
- ★ B:n tarinat kerrotaan vain tässä tilaisuudessa – toistoja tuskin tulee

Jotta yksikään hippu ei hukkuisi.

www.kullankaivajat.fi

Jukka Gröndahlin valokuvat vievät Lemmenjoen konekaivumaille

Näyttely Ivalossa kesä-heinäkuussa

Jukka Gröndahlin valokuvanäyttely ”Lemmenjoen konekaivun loppu” kertoo kullankaivajan työstä, konekaivun päättymisestä sekä kaivun jälkien maisemoinnista ja siivouksesta. Upeat valokuvat ovat esillä Monitoimitalo Kuulaassa Ivalossa kesäkuun lopulta alkaen. Idea näyttelystä tuli Lapin Kullankaivajain Liitolta, joka myös osallistuu tapahtuman järjestelyihin.

Tunnettu ja tunnustettu valokuvaaja

Jukka Gröndahlista piti alun perin tulla koneinsinööri. Hän ehti jo aloittaa alan opinnot yliopistossa, mutta vähitellen opinnot jäivät ja valokuvaus vei miehen. Valokuvaajana Jukka teki vaikuttavan työuran. Päätyö oli valokuvaaja ja kuvatoimituksen esimies Helsingin Sanomissa, mistä hän jäi eläkkeelle vuonna 2023.

Työtehtävät kuljettivat kuvaajaa ympäri maailman:

– Oman osuuteni olen tehnyt ilman pilaaamisesta lentämällä. Mutta hienoja matkoja ne olivat. Mukaan mahtui kaikenlaisia tehtäviä; reportaaseja, urheilua, kisakuvausmatkoja, kuvadokumentteja ja kriisialueilla kuvaamista.

Vuonna 1986 Jukalle myönnettiin Valokuvataiteen valtionpalkinto.

Kuvia kultamailta

Kultamaille Jukan tie aukesi työreissun myötä. Keväällä 1988 puhelin soi hänen kotonaan Lappeenrannassa, missä Jukka työskenteli Helsingin Sanomien aluetoimituksessa. Langoilla oli toimittaja **Jorma Korhonen**, joka tuolloin teki juttuja Helsingin Sanomien sunnuntaisivuille:

– Jorma oli lähdössä juttukeikalle Lemmenjoelle. Jutun aiheena olivat kullankaivajat, joiden toimittaja oli kuullut talvella kuljettavan kelkkapelissä polttoainetyynyireitä kaivospiireilleen, muistelee Jukka Gröndahl eläkepäiviltään Kuopiosta.

Kun toimittaja ja kuvaaja saapuivat Lemmenjoelle, sattuiivat paikalle täydessä työntouhussa temmeltävät **Raimo Kanamäki** ja **Kari Merenluoto**. Juttu lehteen tehtiin Ramista ja

Jukka Gröndahlin vuonna 2016 ottamassa kuvassa Sirkka ja Kari Merenluoto. Vaskuolin täytteenä Puskuojan kultaa. © Jukka Gröndahl

Jukka Gröndahl dokumentoi pitkän ajanjakson konekaivun arkea. Kuvassa Merenluodon Kari ja konekaivun romantiikkaa, vuosi on 2018.
© Jukka Gröndahl

Karista, mutta sen ajan kullankaivua tallentui kameraan myös Miessiltä:

– Samalla matkalla oli mahdollisuus käydä **Pihlajamäen Heikin** luona, joka vielä asuin kämpällään Miessillä. Siinä onnistuin muuttamaan kuvan hänestäkin ottamaan.

Ensimmäisen Lemmenjoen käynnin jälkeen kultamaat jäivät pitkäksi aikaa Jukan elämästä. Vuonna 2016 valokuvaaja otti yhteyttä **Merenluodon Sirkkaan** ja Kariin. Vaihdettiin kuulumisia ja sovittiin, että Jukka tulisi käymään Puskulla kylässä. Tästä eteenpäin vierailut Lemmenjoella jatkuivat liki vuosittain konekaivun loppuun asti.

Kiintein tuttavuusuhde Jukalla muodostui Merenluodon perheeseen. Tapa, jolla hänet otettiin aina vastaan Merenluodossa ja muuallakin kultamailla, teki vaikutuksen:

– Minut otettiin aina hienosti vastaan, enkä koskaan tuntenut, etten olisi ollut tervetullut.

Kuvat tallentavat historiaa

Kaivun kuvaaminen myös auttoi kuvaajaa ymmärtämään kullankaivun arkea:

– Ensimmäiseksi tajusin, mikä työ määrää vaaditaan, ennen kuin maasta saa ensimmäistäkään grammaa esille. Jos ei ihminen siellä ole käynyt ja viettänyt vähän aikaa, ei voi ymmärtää, mikä määrä energiaa ja hikeä kaivun eteen pitää nähdä. Siitä on romantiikka kaukana.

Kuvat kultamailta ovat peräisin matkoilta, jotka Jukka Lemmenjoelle vuosien mittaan teki. Työnsä jälkeen hän on tyytyväinen:

– Toki, jos olisi ollut viisautta alusta alkaen, olisin voinut ehkä kuvata vähän toisella tavalla, ehkä laajemmin, syvällisemmin. Mutta yhtä kaikki, olen kuitenkin aika onnellinen sen vuoksi, että tämänkin verran olen tätä aihetta dokumentoinut. Koska nyt voi sanoa, että nämä kuvathan ovat osa historiankirjoitusta.

Valokuvanäyttely Lemmenjoen konekaivun loppu
Monitoimitalo Kuulas, Ivalo 24.6.–27.7.2026
Rantatie 10 B, 99800 Ivalo

MYYDÄÄN

Myynnissä kultavaltaus HIPPU, HL2019:0021

Ruihtuäytsillä Lemmenjoen
kansallispuistossa.

Upea legendaarinen
miljöö Ollikainen.

Kysy lisää:

Puh. 045 6712 667 tai 040 5817 780

Kullanhuuhdonnan Pohjanmaan Mestaruuskilpailut 23.–24.5.2026

Pitkämö Canyon Camping
Moljakantie 28, 61300 Kurikka

Lauantai 23.5. klo 11:00, ilmoittautuminen klo 09:00–10:30

●	lapset alle 12 v.	5 €	
●	nuoret alle 16 v.	10 €	
●	aloittelijat	10 €	
●	naiset	25 €	Kultakuningatar
●	miehet	25 €	Kultakuningas
●	perinnevaskooli	25 €	järjestäjän vaskooli estwing
●	joukkue 2 h	30 €	
●	pudotus	5 € / kerta	

Sunnuntai 24.5 klo 10.00 ilm. klo 9:00–9:45

●	veteraanit	25 €	
●	lapset	5 €	Kultaprinsessa ja -prinssi
●	yleinen järj.vask.	30 €	CUP-vaskooli musta muovi
●	pohjanmaan mestaruus	30 €	oma vaskooli
●	joukkue 3 h	45 €	

Pohjanmaan Mestaruuskilpailut ovat Kultakuningas- ja Kultra-Cup-sarjojen ensimmäinen osakilpailu

Yhteyshenkilö Hannu Raja, p. 050 3656 570
hannu.raja@netikka.fi

Ennakoilmoittautuminen tilinro: FI02 4108 0010 6142 80
viestikenttään osallistujan nimi ja sarjat

Kilpailut järjestää
Lakeuden Kivikerho ry

Artesaani Tytti Bräysy Petronellan kukkuloilla.

PIKKU JUTTU PÄKKÄRISSÄ – onnenpotku Tytille

Prospäkkärin vuoden 2012 kakkosnumerossa oli pieni juttu Karukorvenkurun Korpirikosta. **Tytti Bräysyn** korukivi- ja artesaaniopintojen lopputyönä valmistunut upea rannekoru kohtelee lehden sivulla ja Tytin yllätykseksi kannessakin. Ei voinut vielä silloin Tytti tietää, millainen vaikutus tuolla pienellä jutulla kullankaivajien jäsenlehdessä tulisi olemaan hänen elämäänsä.

Seuraavana kesänä Tytti oli kaivamassa kultaa Lemmenjoella ja oli saanut puhelimeensa useita soittoja oudosta numerosta. Vastaamaan ei antennipuhelimeen ehtinyt, koska kaivutyöt ja muut touhut pitivät kiireisenä. Puhelut jäivät vaivaamaan Tytin mieltä ja hän soitti takaisin. Puheluun vastasi Espoosta iäkäs kultaseppä **Arvo Sundqvist**.

– Tarvisitko sinä kultaseppän työkaluja, kysyi Arvo puhelimesta.

Arvo oli liiton jäsenenä Prospäkkärinsä lukeutunut ja nähnyt kuvan Tytin tekemästä korusta. Samalta istumalta Arvo oli päättänyt, että hänen kultaseppätyökalunsa saavat jatkaa elämäänsä Tytin käsissä.

Eihän siinä Tytin auttanut kuin lähteä kaivukollegan ja hänen peräkärrynsä kanssa kohti Espoota katsomaan mitä kaikkea olisi tarjolla. Jännitystä matkaan toi se, että rahat olivat vähissä juuri loppuneiden opintojen ja alkuvaiheessa olevan yritystoiminnan takia. Perille päästyään Tytille selvisi, että Arvo oli pakannut valmiiksi laatikoittain kultaseppävaraa ja työkaluja pihamaalle. Oli valssia, kaiverrinta, viilaa ja monenlaisia outojakin työkaluja.

Tytti Bräysyn valmistamia koruja.

– Mukaan ottamani rahat eivät tulisi millään riittämään kaikkeen, pohti Tytti nähdesään tavaramäärän.

Entuudestaan kaksi vasaraa omistanut aloitteleva koruseppä näki tonnin setelien pyörivän silmissään. Miten ihmeessä nuo kaikki tarvikkeet saisi ostettua? Eipä arvannut Tytti, mitä tapahtuisi seuraavaksi.

– Seteli minulle ja toinen vaimolle, niin kaikki tavarat ovat sinun, totesi Arvo kaupan vahvistamiseksi.

– Olihan se aivan ihmeellinen sattuma. Mulle henkilökohtainen lottovoitto ja kannustin jatkaa uudessa ammatissa, tuumaili Tytti jälkeensä.

Työkälyt ovat olleet kovassa päivittäisessä käytössä siitä lähtien ja sehän oli Arvon toivomus. Kultaseppätarvikkeiden ostamisen myötä syntyi myös elinikäinen ystävyys Arvon ja hänen vaimonsa kanssa.

Tytin nykyinen työpiste on Inarissa ja yksi työpöydistä Arvolta saatu. Koruja pajassa syntyy tilaustyönä ja inspiraatiota Tytti saa niin

luonnosta kuin paikallisesta kulttuurista. Paljon ulkona aikaa viettävänä, hän kokee, että luonnosta ideat suorastaan tulvivat syliin, kun vain maltaa pitää aistit avoimina. Korujen teemat ja materiaalit Tytti valitsee mahdollisimman läheltä. Lemmenjoen luomukulta ja korukivet sekä kierrätyshopea ovat materiaaleja, joista Tytti loihtii käsityönä korumallejaan. Niitä voi käydä ihailemassa *paarmadesign.fi* -sivustolla tai seuraamalla nimeä muissa sosiaalisen median kanavilla.

Tyttiä näkee yhä Lemmenjoen kultamaila, mutta ei enää lapion varressa vaan enemmän kameran takana. Lemmenjoen kullankaijuajoilta on arvokkaita muistoja ja hyviä ystävyys-suhteita. Tänä päivänä Tytin juuret ovat jo syvällä Inarin maaperässä ja hän on intohimoinen maastossa liikkuja, joka seikkailee Inarin vaihtelevissa maisemissa. Koruntekijän voit löytää metsästä, pilkkijäiltä, tunturista tai melomasta jossain lukuisista vesistöissä.

TEKSTI: ANURAG LEHTONEN
KUVAT: TYTTI BRÄYSY

Zetorin sisämestaruuskilpailut 7.3.2026

VETERAANIT

1. Marina Lindqvist 01:14,6
2. Pelle Koski 01:34,3
3. Martti Mäkilaurila 02:34,3

PUDOTUS

1. Hannu Raja 00:52,2
2. Pelle Koski 01:03,5
3. Sami Karppi 01:18,2

NAISET

1. Sari Hämäläinen 01:23,5
2. Lea Seppälä 01:35,7
3. Riitta-Liisa Lajunen 01:46,5

MIEHET

1. Antti Seppälä 01:04,7
2. Marko Hakanpää 01:06,5
3. Esko Orava 01:18,5

HANITOONGOLD

1. Hannu Raja 02:41,1
2. Juha Leppävuori 03:54,7
3. Lea Seppälä 04:17,1

FORMULA

1. Hannu Raja 00:50,7
2. Pauli Nerg 01:23,5

3. Sari Hämäläinen 01:26,3

ALOITTELIJAT + LAPSET + NUORET

1. Esa Ylioja 05:35,1
2. Santeri Ylioja 06:34,5
3. Soile Gråsten 09:22,8

NUORET

1. Anselmi Viitala 04:14,8

LAPSET

1. Aapeli Viitala 07:45,3

SUPER CHAMPION

1. Sari Hämäläinen 01:05,5
2. Pelle Koski 02:07,2
3. Lea Seppälä 02:35,6

TUNARI

1. Pelle Koski 00:59,6
2. Marina Lindqvist 04:26,4
3. Mika Ripatti 05:26,2

JOUKKUE

1. Pelle Koski, Martti Mäkilaurila 05:35,1
2. Rajatapaus 08:21,7
3. Zetorin Leidit 08:22,7

KULTA KISAT 2026

Vuosi 2026 on täynnä kullanhuuhtontaa, paikallisista kisoista mestaruuksiin ja aina maailman huipulle asti.

23.-24.5.2026 - Pohjanmaan mestaruuskilpailut
Pitkämäo Camping, Kurikka

23.-24.5.2026 - Englannin ja Skotlannin mestaruuskilpailut
Wanlockhead, Skotlanti

29.-31.5.2026 - Pohjoismaiden mestaruuskilpailut
Ådelfors, Ruotsi

19.-20.6.2026 - Juhannuskisat
Tankavaara

4.7.2026 - Kutturin Kultakisat
Kafea Guffitar

10.-12.7.2026 - Ruotsin mestaruuskilpailut
Lannavaara

16.7.2026 - Toimintatorstai
Tankavaara

17.-19.7.2026 - Kullanhuuhtonnan SM-kilpailut
Tankavaara

21.7.2026 - Lemmenjoen Kultakisat
Lemmenjoki

22.7.2026 - Rokulipäivät
Savotta Kahvila

2.-8.8.2026 - Kullanhuuhtonnan EM-kisat
Zlotoryja, Poland

26.9.-2.10.2026 - Kullanhuuhtonnan MM-kisat
Cromwell, New Zealand

Luodinkestävää, onko vaskooli tää?

Katsoin Sisu-elokuvaa ja Aatamin vaskooli toimi myös kilpenä natsien luotia vastaan. Suomen oma kapteeni Amerikka. Tai siis, kapteeni Suomi. Elokuvasa kulta on joko todella kevyttä tai Aatamin käsivarsissa on hydraulikan veroiset voimat. Elokuvasa Aatami lapioid esiin emäsuonen, pääpotin, eläkerahastojen isän. Siinä se lepäili, kallon päällä, kimmeltäen. Kaivaajan tilipäivä koitti ja Aatami nakkelee yllättävän kevyet kulta-kimpaleet laukkuihin ja lähtee kaivauksiltaan rikkaana miehenä. Tämän jälkeen elokuvassa alkaa armoton rytinä ja räiske. Natseilla on jotain biiffiä Aatamin kanssa ja kultakin kiinnostaa.

Elokuva sisältää kohtuullisen graafista väkivaltaa ja raakuutta, vaikka vaskoolilla voikin torjua luoteja. Minua lohdutti kuitenkin ettei Aatamin koiralle käynyt mitään, sitä en elokuvissa kestä, kun uskolliseen eläinystävään sattuu pahasti. Elokuva oli itselle hieman puuduttava räiskintää, tämä olisi minulle parhaimmillaan haikeana sunnuntaiamuna kun mahamatoja on häädetty urakalla. Kovin realistista kuvaa tässä ei tietenkään kullankaivusta luoda, mutta viihdyttävää se on. Se on totta, että kullankaivajia sitkeämpää porukkaa saa etsiä.

Täytyypä kysyä Kutturin kioskilta, että onko heillä kevlar-vaskooleja, kiinnostelisi, jos sattuu että löydän itsekin kultasuonen ja joudun ongelmiin kansallisten ryhmittymien kanssa. Toki, muistan että Jarin kaivannolla olin könyämässä "puhelinkopille" (eli pättärean päällä olevalle tuolille jossa oli joskus 4G-verkkoa) niin kävi, että kiipeämiseni keskeytti asean paukahrosta muistuttava ääni. Heittäydin pannukakuksi varpuihin ja mölisin leviää pohojalaasta murretta ja manasin rumasti. Oliko se sitten ase vai pakoputki vai mikä lie virvatuli joka paukahteli, mutta markkina-rako kevlar-vaskoolille on syntynyt.

Terveisiä vaan kiskalle tällä vinkillä, rahantuloa ei voi estää!

Rasat korville torpparit, kohta tymäjä. (Toimittajaa ei saa ampua.)

KAIVAJIEN ETANOLIN KÄYTÖSTÄ

■ Taas on uusi kaivukesä aluillaan ja kaivajien kultakojeet pääsevät nauttimaan Kultamaiden yöttömästä yöstä. Kojeita on autotallissa, tahi muussa lumisateelta suojassa olevassa paikassa, suunniteltu ja suurella sydämellä rakennettu. Laskeskeltu mielessään riittääkö kultaputken tilavuus vai otanko mukaan tyhjän pilleripurkin täytettäväksi. Joskus kesäiltauotiolla tyhjennetty puolilitrainenkin vakuutetaan täytettävän kultahiekalla kauden loppuun mennessä. Usein pullontäyttö on tehty vain pelkällä vedellä ja sekin jo heti seuraavana aamuna. Sitä raikasta vettä juodessa tulee mietineeksi, miksi tuo kultakojeita pyörittävä pienkonekin reistailee, käynnistyy huonosti ja on epäluotettava.

Tuo pienkonekin on varmaan ”juonut” jotain, mikä saa sen sisuskalat valittamaan samalla soundilla millä kaivajan aivosolutkin rummuttavat nuotiolla juodun aivopesun jälkeen.

Kevättalvella eräässä pienkonehuollossa yritettiin elvyttää viittä eri huuhtontapaikoilla käytettyä bensakäyttöistä vesipumppua, jotka olivat sanoneet yhteistyösopimuksensa irti ilman mitään sovittuja siirtymäaikoja. Pumpaustehoiltaan olivat ne vakiokokoa eli max vedentuotto oli 1000l / min tai alle. Pumput olivat Hondan ja Robinin tuotantoa. Samoja irtomootoreita on kultamailla kuljettimissa, rummuissa, täryissä yms. Kuitenkin valmistajasta riippumatta pääsy koneiden reistailuun oli polttoainejärjestelmässä olleet tukkeumat, liat, vesi ja muu aines mitä ei kuulu tankkiin kaataa. Polttoainejärjestelmän puhdistamisen jälkeen ne kävivät hyvin vailla katkeruutta menneestä.

Kultamailla joskus käytetään samaa kanisteria vuosikymmeniä, kestäviä kun ovat. Samalla kanisterilla tankataan mahdollisesti mootto-

rikelkkaa joka yllättäen jättääkin omistajansa ihmettelemään miksi matka keskeytyi vaikka menolientä on vielä jäljellä. Kanisterin pohjalta voi olla vuosien herkut kertyneenä ja niitä ei sovi käyttöönottaa.

Kaivaja voi säästää itseltään murhetta paljon, jos pystyisi pitämään pienkoneelle syöttämänsä liemen puhtaana. Totta on että huoltoaseman pumpuista tuleva bensa voi sisältää roskaa ja vettä säiliön pohjalta. Pääsy on kuitenkin itse bensiinissä ja sen säilyvydessä / säilytyksessä. Tämä viinalla lantrattu menovesi kun ei täysin tuoreena säily syksystä kevääseen. Pikkumoottorit voivat nirsoilla ja häiriköidä laimentuneesta bensiinistä. 95E10-bensan parasta ennen -aika on kolmisen kuukautta. Kaivajan nimettömässä olevaan sormukseen on kaiverrettu parasta ennen -päiväys mutta bensaa tankatessa päivämäärä tulee muistaa tai tussilla kanisterin kylkeen kirjoittaa.

Nykybensassa oleva 10 prosentin etanoliipitoisuus imee itseensä rajallisen määrän vettä, ja kun vettä on etanoliin imeytynyt liikaa, muodostuu vesi-alkoseoksesta oma ns. faasi (mönjä). Tämä faasi ei pala moottorissa eikä aina mene kaasuttimestakaan läpi. Kullantuo-tanto pysähtyy kun vesipumppu sammuu. Kaivaja taasen sammuu, mikäli imemässään etanolissa ei ole riittävästi vettä. Kullan maailmanmarkkinahinta voi nousta suurtuotannon vähentyessä. Kuitenkin tuotannon pysähtyminen on harmitus ja menee aikaa ennen kuin se pääsee jatkumaan. Kaivajalla olisi hyvä olla kopallinen bensaletkun väliin tulevia suodattimia kesälle varaksi välttyäkseen ajelulta maalilylien houkutusten armoille.

Toiset kaivajat käyttävät kauden päätteeksi viimeisen tankillisen pienkonebensiniä (alkylaattibensiini) koneissaan välttääkseen edellä kirjoitetuista ongelmista valtaosan. Talveh-

timaan jätettäessä pienkoneen tankkiin ja polttoainejärjestelmään jää kevätkäynnistystä helppottava polttoaine. Muutamat eivät muuta kuin pienkonebensiiniä käytäkään. Hintaero on kuitenkin huomattava joten kulutuksesta riippuen kukin tehköön kukkarolleen sopivan polttoainekäytännön.

Pienkoneelle olisi eduksi, mikäli syksyllä siihen suihkutettaisiin säilytyskemikaalia

suoraan kaasuttimeen. Aine sammuttaa moottorin ja samalla antaa sille talvihorrosajan suojan.

Öljynvaihto koneille tehdään syksyllä kauden loputtua, sillä öljynvaihto keväthuollon yhteydessä todellakin vaihtaa vain öljyt. Noki ja muu irtain on erottunut ja painunut koneen öljypohjan pintaan eikä sieltä tule öljyn mukana pois. On siis tapahtunut paikallinen sedimentaatio koneessa. Kerran geologeille pannukahvia tarjoillessa yksi heistä joi läpinäkyvästä lasimukista ja hän ihaili ääneen kuinka kahvinpurut sedimentoituiivat pohjalle. (Sedimentaatio on väliaineessa tapahtuvaa partikkelien vajoamista ja kasaantumista.)

Etanolin jakeluvaiheen vuoksi liikennepolttoaineissa käytetään 100 prosenttista etanolia 150–180 miljoonaa litraa vuodessa. Suomalaiset juovat noin 48 miljoonaa litraa 100 prosenttista etanolia vastaavan määrän vuodessa. Ravintoloissa etanolin jakelu veloitetaan lopetettavaksi, mikäli asiakas on selvästi päihäntynyt.

OTTO STENBORG

LAPIN
KULLANKAIVAJAIN
LIITTO

OLETKO OLLUT JOKUS LKL:N JÄSEN?

Ovatko tiemme erkaantuneet?
Ei jäädä sitä murehtimaan...

*Tervetuloa takaisin
kultamaiden äärelle.*

LIITY HELPPOSTI:
www.kullankaivajat.fi

Skannaa tästä!

**NYT VOIT
LIITTYÄ
UUDELLEEN**
ILMAN
LIITTYMISMAKSUA!

Jotta yksikään hippu ei hukkuisi

Merkkipäivät

Onnittelemme syntymäpäivänne johdosta!

Lapin Kullankaivajain Liitto ry

85 v.

7.7. Esa Meriläinen, Haukipudas

80 v.

7.5. Ritva Korpela, Ylivieska
28.6. Risto Nietula, Ylivieska
19.7. Erik Sandelin, Oitti
11.9. Matti Nieminen, Karkkila

75 v.

24.5. Anneli Mattila
17.6. Hannu Paananen, Jääli
23.6. Paula Tiainen, Pyhäntunturi
27.7. Pentti Korpela, Sykäriäinen

70 v.

18.4. Rauno Seppinen, Juurikorpi
9.6. Ensio Mäntykangas
2.7. Raija-Hellen Heinonen, Ivalo
2.7. Erkki Krekilä, Ivalo
10.7. Timo Suokas, Alavus
14.7. Erkki Haataja, Kajaani
27.7. Pekka Räbinä, Helsinki
22.9. Anja Puukko, Mikkeli

65 v.

12.4. Kai Norrgran, Vaasa
30.4. Tea Honkanen, Lieksa
12.5. Arto Karjalainen, Viitasaari
22.5. Timo Laitinen, Siivikkala

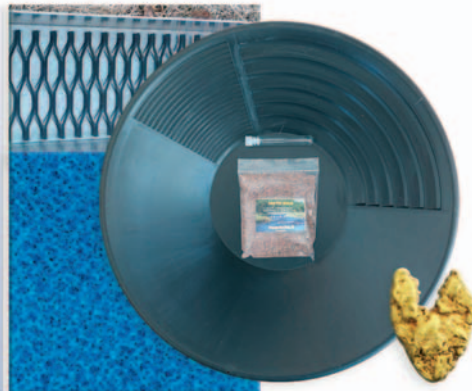
24.5. Kyösti Nousiainen, Karpero
19.6. Joel Kosenius, Vantaa
20.7. Teijo Kapanen, Savonlinna
20.7. Kari Tuominen-Shemeikka, Tampere
20.8. Jari Ollanketo, Ylistaro
21.8. Jarmo Seitaniemi, Sodankylä
24.9. Mauri Immonen, Lapinlahti

60 v.

8.4. Annu Rantanen, Kangasala
29.4. Matti Nousiainen, Kajaani
12.8. Jari Niiranen, Joensuu
13.8. Riku Kumpulainen, Vaaranniva
14.8. Matti Oksanen, Valkeala
22.8. Håkan Blomqvist, Kauhava
1.9. Mika Salo, Nastola
6.9. Harri Piira, Heinola kk
27.9. Vesa Kovanen, Loimaa
30.9. Cox Jeffrey, Rakevere Vald Viro

50 v.

18.3. Tatu Lampola, Hämeenkoski
1.4. Niklas Pispala, Kotka
23.5. Vesa Peränen, Ivalo
24.5. Janne Poikajärvi, Rovaniemi
8.6. Olli-Pekka Eräpuro, Parainen
15.6. Jan Nylund, Raisio
15.8. Jouni Malmberg, Paimio
26.8. Dan Johansson, Luleå Ruotsi
13.9. Heikki Korpela, Jokihäärä
28.9. Sami Niittykoski, Jyväskylä

- Vaskoolit ● rihlat
- spagettimatot
- vaskaushiput
- kultahippukorut
- Lappikirjat

Hippukulta

www.hippukulta.fi

puh. 040 545 4833,
Raimo Niemelä

PÄIVITÄMME JÄSENREKISTERIÄMME!

Oletko saanut sähköpostia LKL:lta?

Jos et ole saanut, niin se johtuu siitä, että meillä ei ole sähköpostiosoitteitasi.

Hoida asia kuntoon, niin rupeat saamaan viestejämme.

Viesteissä kerromme LKL:n kuulumisia, välitämme viranomaisten viestejä ja annamme hieman kehonlaisia yleisiä elämänohjeita!

**ILMOITA
SÄHKÖPOSTIOSITTEESI
MEILLE JO TÄNÄÄN!**

Jotta yksikään hippu ei hukkuisi.

www.kullankaivajat.fi

info@kullankaivajat.fi

0400 836 500

Haluaisitko veneillä tai vaikka käydä lasten kanssa ongella?

LKL:llä on ennestään 1 vene Lemmenjoella joten ehkäpä muutkin haluaisivat veneillä

Hommaamme yhden paatin Tankajoelle.

Sellaisen jolla pääsee kullankaivajien satamasta joen yli kultamaille ja jolla voi soudella alavirtaan ja kauhealla vaivalla takaisin ylävirtaan!

Toisen paatin viemme kokeeksi Vuotsoon Sarvikuonojenmaan (virallisesti Sarvikotamaa) satamaan.

Sillä voi harjoittaa vaikka pienkalastusta Vuotson kanavalla ja Lismajokisuussa.

Veneiden tiedot ja lukkojen koodit saatte toiminnanjohtajalta sen jälkeen, kun veneet ovat paikoillaan.

www.kullankaivajat.fi

.5362

DAILY BOAT TRIPS ON LEMMENJOKI RIVER VENEAIKATAULU ♦ TIMETABLE ♦ FAHRPLAN 2026

	AAMU		ILTA	
NJURGUILAHTI	10:00	13:00	17:00	20:00
	↓	↑	↓	↑
RAVADAS	10:40	12:00	17:40	19:00
	↓	↑	↓	↑
KULTALAN HAMINA	11:30	→ 11:40	18:30	→ 18:40

07.6. - 16.6. vain iltavuorot • evenings only • nur abends

17.6. - 16.8. aamu- ja iltavuorot • both mornings and evenings • morgens und abends

17.8. - 17.9. vain iltavuorot • only evenings • nur abends

NJURGUILAHTI-SOTKAJÄRVI 20 € / hlö / yksi suunta • 20 € / pers. / one way

NJURGUILAHTI-RAVADAS 30 € / hlö / yksi suunta • 30 € / pers. / one way

NJURGUILAHTI-KULTASATAMA 35 € / hlö / yksi suunta • 35 € / pers. / one way

Pyydämme varaamaan paikat • Please book beforehand • Platzreservierung voraus, bitte

Ei minimi henkilömäärää Hinnat sitoumuksetta.

AHKUN TUPA /
LEMMENJOEN LOMAMAJAT OY tel. +358 40 7554306

LEMMENJOKI CAMPING tel. +358 40 0414294

HEIKKI PALTTO tel. +358 40 7569075